

ความคิดเห็นของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน

นายสุชาติ ใจสุภาพ

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาโสตทัศนศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2532

ISBN 974-576-018-8

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

OPINIONS OF PRIVATE UNIVERSITY INSTRUCTORS CONCERNING
THE UTILIZATION OF INSTRUCTIONAL MEDIA

MR. SUCHAT JAISUPAP

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Audio-Visual Education
Graduate School
Chulalongkorn University

1989

ISBN 974-576-018-8

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ความคิดเห็นของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอน
โดย นายสุชาติ ใจสุภาพ
ภาควิชา โสตทัศนศึกษา
อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
ศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

.....
(ศาสตราจารย์ ดร.ถาวร วัชรากัญ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประศักดิ์ ทอมสินิต)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรจรรย์ ณ ตะกั่วทุ่ง)

.....
(อาจารย์ ดร.เลิศลักษณ์ ส.บุรุษพัฒน์)

.....
(รองศาสตราจารย์สมไชวี เนตรประเสริฐ)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไพพร คุณาวุฒิ)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สุชาติ ใจสุภาพ : ความคิดเห็นของอาจารย์มหาวิทยาลัยเอกชนเกี่ยวกับการใช้สื่อ
การสอน (OPINIONS OF PRIVATE UNIVERSITY INSTRUCTORS CONCERNING
THE UTILIZATION OF INSTRUCTIONAL MEDIA) อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.อรจรรย์
ณ ตะกั่วทุ่ง, 113 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นของอาจารย์
มหาวิทยาลัยเอกชนในสาขาวิทยาศาสตร์ สาขาสังคมศาสตร์ และสาขามนุษยศาสตร์ เกี่ยวกับการ
ใช้สื่อการสอน ผลการวิจัยพบว่า

1. อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่า สื่อการสอนมีประโยชน์ต่อการสอนมาก เหตุผลที่ใช้สื่อการ
สอนเพราะ เห็นว่าจะทำให้ผู้เรียนเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ส่วนสาเหตุที่ไม่ใช้เพราะ เห็นว่า
เนื้อหาวิชาที่สอนไม่จำเป็นต้องใช้

2. อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่า หลักเกณฑ์การเลือกสื่อการสอน การปฏิบัติหลังจากใช้สื่อ
การสอน และการวางแผนการสอน มีความจำเป็นมาก ส่วนการเตรียมการก่อนใช้สื่อการสอน
และการใช้สื่อการสอนในลักษณะต่าง ๆ มีความจำเป็นปานกลาง และอาจารย์ปฏิบัติในเรื่องดัง
กล่าวในระดับปานกลาง ยกเว้นในด้านการวางแผนการสอนปฏิบัติบ่อยครั้ง

3. อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่า กระดานชอล์ค-ไวท์บอร์ด และการบรรยายเป็นสื่อการ
สอนที่เหมาะสมกับลักษณะการเรียนการสอนในสาขาที่ตนสอนมาก และอาจารย์ใช้สื่อการสอนดัง
กล่าวบ่อยครั้ง

4. อาจารย์ต่างสาขากันมีความเห็นเกี่ยวกับประโยชน์ของสื่อการสอนทั้ง โดยภาพรวม
และรายข้อ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ แต่มีเหตุผลที่ใช้และไม่ใช้สื่อการสอนแตกต่างกันอย่างมี
นัยสำคัญในบางข้อ

5. อาจารย์ต่างสาขากันมีความเห็นเกี่ยวกับหลักเกณฑ์การเลือกสื่อการสอน การ
เตรียมการก่อนใช้สื่อการสอน การปฏิบัติหลังจากใช้สื่อการสอน และการวางแผนการสอนโดยภาพ
รวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนความเห็นเกี่ยวกับการใช้สื่อการสอนใน
ลักษณะต่าง ๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ และอาจารย์มีการปฏิบัติในเรื่องต่าง ๆ ดังกล่าว
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญในบางข้อ

6. อาจารย์ต่างสาขากันมีความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของสื่อการสอนต่าง ๆ กับ
ลักษณะการเรียนการสอนในสาขาที่ตนสอน และมีการใช้สื่อการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญใน
บางข้อ

7. อาจารย์ส่วนใหญ่ต้องการให้มหาวิทยาลัยจัดให้มีสื่อการสอนมากพอให้เลือกใช้ จัด
การฝึกอบรมเรื่องการใช้สื่อการสอน และจัดหาวัสดุ อุปกรณ์ และสถานที่เพื่อการผลิตสื่อการสอน

ภาควิชา โสตทัศนศึกษา

สาขาวิชา โสตทัศนศึกษา

ปีการศึกษา 2531

ลายมือชื่อนิสิต *Shil K...*

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา *Or J...*

SUCHAT JAISUPAP : OPNIONS OF PRIVATE UNIVERSITY INSTRUCTORS CONCERINING THE UTILIZATION OF INSTRUCTIONAL MEDIA. THESIS
ADVISOR : ASSI. PROF. ONJAREE NATAKUATOONG, Ph.D. 113 PP.

The purposes of the study were to determine and compare the opinions of private university instructors in 3 academic disciplines : Sciences, Social Sciences and Humanity concerning the utilization of instructional media. The findings of the study revealed that :

1. Most of instructors agreed that the instructional media were "very useful." They used media because they perceived it would be effective for students and did not use because they percieved it was not necessary.

2. Most of instructors perceived media selection criterions, follow-up activities and instructional planning as "very necessary", but preparation before using and media utilization in various aspects as "moderate necessary." They had a moderate frequency practice of those activities, except for often practice in instructional planning.

3. Chalkboard, whiteboard and lecture technique were found to be appropriate for all disciplines and they often used them.

4. The opinions toward media usefulness did not vary from academic disciplines, but opinions toward some reasons for using and not using media significantly varied among disciplines.

5. There were significantly different opinions among disciplines toward media selection criterions, preparation before using media, follow-up activities and instructional planning, but did not vary in media utilization in various aspects, and significantly different practice in some gists of those activities.

6. There were significantly different opinions among disciplines toward the media appropriateness for disciplines and toward media utilization in some kinds of media.

7. Most of instructors required the availability of media, training in media utilization, and materials, equipments and place for media production.

ภาควิชา Audio-Visual Education
สาขาวิชา Audio-Visual Education
ปีการศึกษา 1988

ลายมือชื่อนิติ Chit Lohm
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา Onjaree Natakatoong

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อรจรรย์
ณ ตะกั่วทุ่ง อาจารย์ที่ปรึกษาซึ่งได้ให้ข้อคิดเห็น คำแนะนำ ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ด้วย
ดีเสมอมา ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณไว้
ณ โอกาสนี้

อนึ่ง ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร.ชัยยงค์ พรหมวงศ์ รองศาสตราจารย์
วิจิตร ภักดีรัตน์ รองศาสตราจารย์ศรีสุดา จรรย์กุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุกัญญา ไชวโลกุล
และอาจารย์ ดร.เลิศลักษณ์ ส.บุรุษพัฒน์ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำในแก้ไขแบบสอบถาม

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณ สมาคมสถาบันอุดมศึกษาเอกชนแห่งประเทศไทยที่ให้ความ
ร่วมมือในการวิจัย เจ้าหน้าที่ของมหาวิทยาลัยเอกชนทั้ง 5 แห่งที่อำนวยความสะดวกในการแจก
แบบสอบถาม คุณคานิ่ง แสงทรัพย์ที่อำนวยความสะดวกในด้านรายชื่อของกลุ่มตัวอย่าง คุณสุกัญญา
หม่อมพุทธักษ์ที่ช่วยเหลือในการใช้คอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูล อาจารย์รัตนภรณ์ ประวัตินัชรา
อาจารย์พรรัตน์ เสริมพานิชย์ อาจารย์พิจิตรลักษณ์ ภูศิริ ที่ช่วยเหลือในการรวบรวมแบบสอบถาม
อาจารย์สิริรัตน์ วิภาสศิลป์ อาจารย์สุกมาส อังศุโชติ อาจารย์สุจิตรา หังสพฤกษ์ ที่ให้คำแนะนำ
ในด้านการใช้สถิติ และทุก ๆ ท่านที่มีส่วนช่วยเหลือในการวิจัยครั้งนี้

สุชาติ ใจสุภาพ

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ข
กิตติกรรมประกาศ.....	ค
สารบัญ.....	ง
รายการตารางประกอบ.....	ฉ
บทที่	
1 บทนำ	
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	6
ข้อตกลงเบื้องต้น.....	6
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	6
2 วรรณคดีที่เกี่ยวข้อง	
ความหมายของสื่อการสอน.....	7
ประเภทของสื่อการสอน.....	7
ประโยชน์ของสื่อการสอน.....	8
หลักการเลือกสื่อการสอน.....	9
หลักการใช้สื่อการสอน.....	10
ข้อเสนอแนะในการใช้สื่อการสอน.....	11
สื่อการสอนกับการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา.....	11
การให้บริการด้านเทคโนโลยีการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนระดับอุดมศึกษา.....	13
ลักษณะเฉพาะของสาขาวิชา.....	16
ความเป็นมาของมหาวิทยาลัยเอกชน.....	16
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	21
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	31
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
5	
สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	66
สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
อภิปรายผล	73
ข้อเสนอแนะ	79
บรรณานุกรม	80
ภาคผนวก	
หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย	88
แบบสอบถาม	93
ประวัติผู้วิจัย	103

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามสาขา.....	31
2	จำนวนของแบบสอบถามที่ส่ง และจำนวนและร้อยละของแบบสอบถามที่ได้รับคืน และที่ใช้ได้ จำแนกตามสาขา.....	33
3	จำนวนและร้อยละของอาจารย์ จำแนกตามสาขาและวุฒิการศึกษา.....	36
4	จำนวนและร้อยละของอาจารย์ จำแนกตามสาขาและประสบการณ์ในการสอน.....	37
5	จำนวนและร้อยละของอาจารย์ จำแนกตามสาขาและจำนวนชั่วโมงสอนต่อสัปดาห์....	38
6	จำนวนและร้อยละของอาจารย์ จำแนกตามสาขาและวิธีการที่ได้รับความรู้ด้าน สื่อการสอน.....	39
7	ค่าเฉลี่ยและการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นของอาจารย์ เกี่ยวกับประโยชน์ของสื่อการสอน จำแนกตามสาขา.....	41
8	ค่าเฉลี่ยและการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นของอาจารย์ เกี่ยวกับเหตุผลในการใช้สื่อการสอน จำแนกตามสาขา.....	42
9	ค่าเฉลี่ยและการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นของอาจารย์ เกี่ยวกับสาเหตุที่ไม่ใช้สื่อการสอน จำแนกตามสาขา.....	43
10	ค่าเฉลี่ยและการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นของอาจารย์ เกี่ยวกับความเป็นของหลักเกณฑ์การเลือกสื่อการสอน และการใช้เกณฑ์ดังกล่าวของอาจารย์ จำแนกตามสาขา.....	44
11	ค่าเฉลี่ยและการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นของอาจารย์ เกี่ยวกับความจำเป็นของการเตรียมการก่อนใช้สื่อการสอน และการเตรียมการก่อนใช้สื่อการสอนของอาจารย์ จำแนกตามสาขา.....	47
12	ค่าเฉลี่ยและการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นของอาจารย์ เกี่ยวกับความจำเป็นของการใช้สื่อการสอนในลักษณะต่าง ๆ และการใช้สื่อการสอนในลักษณะต่าง ๆ ของอาจารย์ จำแนกตามสาขา.....	49
13	ค่าเฉลี่ยและการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นของอาจารย์ เกี่ยวกับความจำเป็นของการปฏิบัติหลังจากใช้สื่อการสอน และการปฏิบัติหลังจากใช้สื่อการสอนของอาจารย์ จำแนกตามสาขา.....	51

รายการตารางประกอบ (ต่อ)

ตารางที่	หน้า
14	ค่าเฉลี่ยและการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นของอาจารย์ เกี่ยวกับความจำเป็นของการวางแผนการสอน และการวางแผนการสอนของอาจารย์ จำแนกตามสาขา.....53
15	ค่าเฉลี่ยและการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนความคิดเห็นของอาจารย์ เกี่ยวกับความเหมาะสมของสื่อการสอนต่าง ๆ กับลักษณะการเรียนการสอนใน สาขาวิชาที่สอน และการใช้สื่อการสอนต่าง ๆ ของอาจารย์ จำแนกตามสาขา.....55
16	อันดับที่ของบริการสื่อการสอนที่อาจารย์ต้องการให้มหาวิทยาลัยจัดให้ จำแนกตามสาขา.....61